REGULAMIN
WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU
„SAPERE AUDE - CYTAT ŁACIŃSKI SZKOŁĄ ARGUMENTACJI"

Konkurs objęło honorowym patronatem
Stowarzyszenie Edukacji Filozoficznej „Phronesis"

ORGANIZATOR

Organizatorem konkursu jest Szkoła Podstawowa im. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Podkowie Leśnej.

Osobami odpowiedzialnymi za przebieg konkursu są:

- Anna Szymaszczyk – nauczycielka filozofii,
- Jolanta Rybińska – nauczycielka języka polskiego,
- Kinga Gaworska – nauczycielka historii,
- Katarzyna Prądzyńska – nauczycielka języka polskiego.

KONCEPT

Sapere aude – „odważ się być mądrym" – to jedna z najbardziej znanych łacińskich sentencji, przypisywana Horacemu. Z czasem stała się symbolem odwagi w samodzielnym myśleniu, zadawaniu pytań, poszukiwaniu prawdy i formułowaniu własnych sądów.

Wartości, idee, pojęcia i sentencje wywodzące się z kultury starożytnej Grecji i Rzymu przez wieki kształtowały europejską kulturę, filozofię, literaturę, naukę i język. Wiele z nich pozostaje obecnych we współczesnym języku polskim i innych językach europejskich.

Konkurs **„Sapere aude – szkoła argumentacji"** ma na celu zainteresowanie uczniów łacińskimi sentencjami i zwrotami oraz ukazanie ich znaczenia w kulturze, literaturze i codziennym języku. Konkurs nie ogranicza się jednak do zapamiętywania ich znaczeń. Jego istotnym elementem jest umiejętność myślenia, interpretowania, argumentowania, dostrzegania związków, nie tylko przyczynowo-skutkowych, oraz krytycznego odnoszenia się do przedstawionych tez.

Uczestnicy będą mieli okazję przekonać się, że krótkie łacińskie sentencje mogą stać się punktem wyjścia do rozmowy o przyjaźni, miłości, odwadze, szczęściu, odpowiedzialności, pracy, ludzkich słabościach, wyborach i relacjach z innymi ludźmi.

Konkurs łączy zatem **edukację językową, kulturową, literacką i filozoficzną**, a przede wszystkim rozwija kompetencje potrzebne do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym: samodzielne myślenie, formułowanie sądów, uzasadnianie stanowiska dzięki prowadzeniu rzeczowej argumentacji.

CELE KONKURSU

- Rozwijanie umiejętności samodzielnego i krytycznego myślenia.
- Kształcenie umiejętności argumentowania i kontrargumentowania.
- Rozwijanie umiejętności interpretowania sentencji, powiedzeń i tekstów kultury.
- Przybliżenie uczniom dziedzictwa kultury antycznej.
- Rozwijanie zainteresowania językiem łacińskim i jego obecnością we współczesnym języku polskim i nie tylko.
- Ukazywanie związków pomiędzy językiem, kulturą, literaturą, filozofią i życiem codziennym.
- Zachęcanie uczniów do refleksji nad uniwersalnymi problemami dotyczącymi człowieka i społeczeństwa.

WARUNKI UCZESTNICTWA

Konkurs skierowany jest do uczniów klas IV–VIII szkół podstawowych z województwa mazowieckiego.

- Zgłoszenie chęci wzięcia udziału w etapie szkolnym konkursu należy przesłać na e-mail: sekretariat@szkola2.pl **do 19.02.2027 r.**
  Wzór zgłoszenia stanowi załącznik do niniejszego regulaminu.

- Do etapu wojewódzkiego kwalifikują się wszyscy uczestnicy, którzy w etapie szkolnym uzyskali co najmniej 70% punktów możliwych do zdobycia.
  Protokół Komisji Szkolnej wraz załączonymi skanami prac zakwalifikowanych uczniów należy przesłać na adres sekretariat@szkola2.pl do **8.03.2027 r**.

PRZEDMIOT OCENY KONKURSOWEJ

Etap szkolny

Wiedza uczestników sprawdzana jest za pomocą testu przygotowanego i przesłanego do szkół przez Organizatora Konkursu.

Uczeń przygotowujący się do etapu szkolnego powinien:

Znać znaczenie poniższych sentencji:

1. **Amicus certus in re incerta cernitur** – prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie.
2. **Verba volant, scripta manent** – słowa ulatują, pismo pozostaje.
3. **Vivere militare est** – życie jest walką.
4. **Cogito, ergo sum** – myślę, więc jestem.
5. **Non omnis moriar** – nie wszystek umrę.
6. **Audaces fortuna iuvat** – los sprzyja odważnym.
7. **Memento mori** – pamiętaj o śmierci.
8. **Cognosce te ipsum!** – poznaj samego siebie!
9. **Otium post negotium** – najpierw praca, potem odpoczynek.
10. **Tempus est magister vitae** – czas jest nauczycielem życia.

11. **Hominis est errare** – błądzić jest rzeczą ludzką.
12. **Non omnia possumus omnes** – nie wszyscy możemy wszystko.
13. **Bis dat, qui cito dat** – dwa razy daje, kto szybko daje.
14. **Fortes fortuna adiuvat** – śmiałych los wspomaga.
15. **Si vis amari, ama** – jeśli chcesz być kochany, kochaj.
16. **Gloria in excelsis Deo** – chwała Bogu na wysokościach.
17. **Tolle, lege!** – weź, czytaj!
18. **Ama, et fac quod vis** – kochaj i czyń, co chcesz.
19. **Pecunia non olet** – pieniądz nie śmierdzi.
20. **Cui bono?** – komu to przynosi korzyść? Kto na tym zyskuje?
21. **Status quo ante** – stan wcześniejszy; poprzedni stan rzeczy.
22. **Veni, vidi, vici** – przybyłem, zobaczyłem, zwyciężyłem.
23. **Primus inter pares** – pierwszy wśród równych.
24. **De gustibus non disputandum** – o gustach się nie dyskutuje.
25. **Vitam regit fortuna, non sapientia** – życiem rządzi los, a nie mądrość.
26. **Homo homini lupus est** – człowiek człowiekowi wilkiem.
27. **Manus manum lavat** – ręka rękę myje.
28. **Amor vincit omnia** – miłość wszystko zwycięża.
29. **Errare humanum est** – błądzić jest rzeczą ludzką.
30. **Festina lente** – spiesz się powoli.
31. **Carpe diem** – chwytaj dzień.
32. **Dum spiro, spero** – póki oddycham, mam nadzieję.
33. **Mens sana in corpore sano** – w zdrowym ciele zdrowy duch.
34. **Sapere aude** – odważ się być mądrym.
35. **Gloria victis** – chwała zwyciężonym.

2. Umieć wykorzystać je jako argument

3. Umieć podać argument za lub przeciwko prawdziwości sentencji

4. Rozpoznawać i zastosować łacińskie zwroty funkcjonujące we współczesnym języku, w szczególności:

1. **nota bene** – warto zauważyć; nawiasem mówiąc.
2. **post scriptum** - po napisanym (liście).
3. **pro publico bono** - dla dobra wspólnego.
4. **circa** – około, w przybliżeniu
5. **et cetera** - i tak dalej (i tym podobne)
6. **ad hoc** – doraźnie, naprędce,
7. **a priori** – z góry, na podstawie wcześniejszych założeń,
8. **a posteriori** – na podstawie doświadczenia, faktów,
9. **ad rem** – do rzeczy,
10. **sensu stricto** – w ścisłym znaczeniu,
11. **de facto** – w rzeczywistości,
12. **ex aequo** – na równi, równorzędnie,

13. **vice versa** – na odwrót,
14. **per se** – samo w sobie,
15. **homo viator**- człowiek wędrujący, podróżny, pielgrzym
16. **con-templor** - obserwuję miejsce uprzednio określone
17. **status quo** – obecny stan rzeczy,
18. **quasi** – jakby, rzekomo,
19. **mea culpa** – moja wina,
20. **nihil novi** – nic nowego
21. **laudate Dominum** - Chwalcie Pana
22. **anno Domini** – w roku Pańskim.
23. **sic** – tak, w ten sposób.

ETAP WOJEWÓDZKI

Etap wojewódzki będzie sprawdzał nie tylko znajomość powyższych zwrotów i sentencji, ale przede wszystkim umiejętność świadomego posługiwania się nimi w procesie argumentowania.

Uczestnik powinien wykazać się:

1. znajomością znaczenia i zastosowania sentencji z I etapu oraz:

- Bis vincit, qui se vincit in victoria – dwukrotnie zwycięża ten, kto pokonuje własne słabości.

- Cum omnibus pacem, adversus vitia bellum – ze wszystkimi pokój, przeciw wadom wojna.

- In lacte matris bibere – pić z mlekiem matki; odpowiednik polskiego „wyssać coś z mlekiem matki".

- Ignoratio Scripturarum, ignoratio Christi est – nieznajomość Pisma Świętego jest nieznajomością Chrystusa.

- Ignorantia legis non excusat – nieznajomość prawa nie usprawiedliwia.

- Bonus vir miser esse nemo potest – żaden dobry człowiek nie może być nieszczęśliwy.

- Non est beatus, esse se qui non putat – nie jest szczęśliwy ten, kto nie uważa się za szczęśliwego.

- Nihil est ab omni parte beatum – nic nie jest pod każdym względem szczęśliwe lub doskonałe.

- Nunquam non miser est, qui quod timeat cogitat – zawsze jest nieszczęśliwy ten, kto myśli o tym, czego ma się bać.

- Aquila non captat muscas – orzeł nie łapie much.

- Faber est quisque suae fortunae – każdy jest kowalem własnego losu.

- Temperata fortuna optima – umiarkowane szczęście jest najlepsze.

- Maximum remedium irae mora est – najlepszym lekarstwem na gniew jest zwłoka.

- Deliberandum est saepe, statuendum semel – należy często się namyślać, ale postanawiać raz.

- Hominus quo doctiores sunt, eo modestiores – im ludzie są mądrzejsi, tym są skromniejsi.

- Aliena nobis, nostra plus aliis placent – cudze podoba się nam, nasze podoba się bardziej innym.

- Aliena vitia in oculis habemus, a tergo nostra sunt – cudze wady mamy przed oczami, własne zaś za plecami.

- Cave tibi a cane muto et aqua silente – strzeż się milczącego psa i spokojnej wody.

2. umiejętnością interpretacji sentencji;
3. umiejętnością wykorzystania sentencji jako argumentu;
4. umiejętnością tworzenia kontrargumentu;
5. umiejętnością oceny, czy dana sentencja może mieć charakter uniwersalny;
6. umiejętnością dostrzegania wyjątków od przedstawionej zasady;
7. umiejętnością wykorzystania łacińskich zwrotów we współczesnym kontekście;
8. umiejętnością formułowania własnego stanowiska;
9. umiejętnością logicznego uzasadniania opinii.

STRUKTURA I PRZEBIEG KONKURSU

I etap (szkolny)

Odbędzie się **24 lutego 2027 r. o godz. 10.30**

- szkoły potwierdzają chęć udziału, wysyłając mail na adres organizatora do dnia **17 lutego 2027 do godz. 12.00**
- Konkurs przeprowadzają nauczyciele wskazani przez dyrektora szkoły na podstawie arkuszy przygotowanych przez Organizatora Konkursu i przesłanych drogą mailową w dniu konkursu do godziny **9.00.**
- **W przypadku nieotrzymania arkusza prosimy o kontakt telefoniczny 502585000**
- Czas na napisanie egzaminu: 90 minut.
- Organizator zapewnia klucz odpowiedzi do etapu szkolnego w terminie do **25.02. 2027 r.**
- Nauczyciele wyłonią uczniów, którzy w etapie szkolnym uzyskali co najmniej 70% punktów możliwych do zdobycia.
- Protokół Komisji Szkolnej wraz załączonymi skanami prac zakwalifikowanych uczniów należy przesłać na adres sekretariat@szkola2.pl do **8 marca 2027 r**.

II etap (wojewódzki)

- Odbędzie się **5 kwietnia 2027 r. o godz. 10:00** w Szkole Podstawowej im. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Podkowie Leśnej, ul. Kościelna 4, 05 – 807. (5 min od stacji WKD Podkowa Leśna Główna)
- Czas na napisanie egzaminu: 90 minut.

ROZSTRZYGNIĘCIE:

W II etapie konkursu prace zostaną ocenione przez Komisję Konkursową powołaną przez Organizatora Konkursu.

Wyniki etapu wojewódzkiego zostaną ogłoszone do **23 kwietnia 2027 r.** na stronie internetowej Organizatora Konkursu. Informację o wynikach otrzymają także uczestnicy, opiekunowie i dyrektorzy szkół.

Finaliści konkursu zostaną nagrodzeni, a każdy uczestnik oraz opiekun otrzyma pamiątkowy dyplom.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE:

1. Zgłoszenie udziału w konkursie jest jednoznaczne z akceptacją niniejszego regulaminu.
2. Dodatkowych informacji o konkursie udziela: Anna Szymaszczyk tel. 695 884 491, e-mail: anna.szymaszczyk@szkola2.pl.

Karta zgłoszenia udziału szkoły	
Dane placówki (może być pieczęć)	
Nazwa	
Ulica/Numer	
Kod i miejscowość	
Liczba uczniów biorących udział w etapie szkolnym konkursu	
Dane nauczyciela zgłaszającego [imię i nazwisko, kontakt]	

/pieczątka szkoły/ /miejscowość, data/

PROTOKÓŁ PRZEBIEGU ETAPU SZKOLNEGO KONKURSU PRZEDMIOTOWEGO

Szkolna Komisja Konkursu powołana w szkole

……..

/nazwa szkoły/

w składzie:

Przewodniczący: …….

Członek: ……..

Członek: ……..

w dniu ……. przeprowadziła szkolny etap Konkursu “Sapere aude”.

Konkurs rozpoczął się o godzinie

……..……

/podać godzinę rozpoczęcia pisania konkursu przez uczniów/

zakończył o godzinie

……..……

/podać godzinę zakończenia pisania konkursu przez uczniów/

W konkursie wzięło udział …….. ……..……..uczniów, z czego

…….. zakwalifikowało się do etapu rejonowego

Do etapu finałowego zakwalifikowali się następujący uczniowie:

L.p.	Imię i nazwisko ucznia	Liczba uzyskanych punktów

Klauzule

OBOWIĄZEK INFORMACYJNY

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), publ. Dz. Urz. UE L Nr 119, s. 1 ze zm., informujemy, że:

1. Administratorem danych przetwarzanych w związku z organizacją **konkursu** będzie **Szkoła Podstawowa im. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Podkowie Leśnej.**
2. Dane osobowe będą przetwarzane w celu organizacji **Konkursu.**
3. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji w/w celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach odrębnych oraz koniecznością usunięcia danych bez zbędnej zwłoki w sytuacji, gdy osoba, której dane dotyczą cofnie zgodę.
4. Administrator danych osobowych przetwarza Pana/Pani dane osobowe za zgodą opiekuna prawnego lub osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem na podstawie:
   - zgody osoby, której dane dotyczą art. 6 ust. 1 pkt a RODO;
   - obowiązku prawnego ciążącego na administratorze art. 6 ust. 1 pkt c RODO.
5. W związku z organizacją konkursu dane osobowe zwycięzców mogą być przekazywane do wiadomości publicznej na stronie internetowej Organizatora Konkursu.
6. Osoba, której dane dotyczą ma prawo do:
   - cofnięcia zgody w dowolnym momencie, jednak bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem;
   - żądania dostępu do danych osobowych oraz ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych;
   - wniesienia skargi do organu nadzorczego.

Wyrażam zgodę na rozpowszechnianie wizerunku uczestników konkursu, będących przedstawicielami naszej placówki, na stronie internetowej Organizatora Konkursu oraz w jego materiałach promocyjnych zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 poz. 2509).

……..……
……

data *podpis dyrektora szkoły*

ZGODA RODZICÓW/ PRAWNYCH OPIEKUNÓW DZIECKA

Imię i nazwisko dziecka ……..

Klasa ……..

Nazwa i adres szkoły……..

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że wyrażam zgodę na udział mojej córki/mojego syna w Konkursie „Sapere aude" organizowanym przez Szkołę Podstawową im. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Podkowie Leśnej. Znam i akceptuję zapisy Regulaminu Konkursu organizowanego dla uczniów szkół podstawowych województwa mazowieckiego w roku szkolnym 2026/2027.

W związku z powyższym wyrażam zgodę na publikowanie na stronie internetowej Organizatora Konkursu danych osobowych oraz wyników uzyskanych przez moją córkę/mojego syna w II etapie konkursu.

……... ……..…….

(miejscowość, data) (czytelnie imię i nazwisko rodzica/-ów/ prawnego/-ych opiekuna/-ów)

Podstawa prawna:

Na podstawie art. 13 ust.1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/678 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu tych danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych) – zwanego dalej RODO oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad.